

Nr 66.

Ankom till riksdagens kansli den 19 april 1929 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående anslag till anordnande av kurser i esperanto. (2:a avd.)

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *R. Wagnsson* m. fl. (I: 82) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Eriksson* i Stockholm m. fl. (II: 134), vilka motioner hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, har hemställts, att riksdagen för anordnande av kurser i esperanto i huvudsaklig överensstämmelse med en i motionerna skisserad plan må för budgetåret 1929/1930 anvisa ett anslag av 4,600 kronor.

Till stöd för sin hemställan hava motionärerna anfört följande.

Under de senare åren har intresset för det internationella världs-hjälpspråket esperanto överallt i världen blivit allt större. Så är även förhållandet i vårt land. Ett stort antal kurser i språket har anordnats på många platser i landet. Även inom den frivilliga bildningsrörelsen har esperanto varit ett omtyckt studieämne och därför studerats i ett stort antal studiecirklar.

Från många håll klagas emellertid över bristen på lärare. Vore tillgången på kompetenta lärare större, skulle säkerligen också intresset för detta moderna kommunikationsmedel vara ännu större än vad nu är förhållandet.

I avsikt att avhjälpa denna brist på lärare anordnade Sveriges Folkskol-lärareförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund i samråd med Svenska Esperanto-Förbundet under förlidet år tvenne sommarkurser för lärare om vardera 10 dagar + avslutningsdag och med den i Sverige uppmärksammade läraren i esperanto, den rumäniska pastorn *Andreo Cseh*, såsom lärare. Kurserna, som bevisades av c:a 50 lärare och lärarinnor, gav ett gott resultat, vilket bevisas bland annat därigenom, att deltagarna i kurserna efter desamma slut i en skrivelse till anordnarna uttryckte sin tacksamhet i följande ordalag:

»Undertecknade lärare och lärarinnor ha deltagit i den av Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund anordnade kursen i esperanto sommaren 1928. — Kursen, som till lärare haft herr *Andreo Cseh*, har varit utomordentligt intressant. Den pedagogiska uppställningen av lärostoffet ha vi hela tiden beundrat såsom mästertlig, och de kunskaper, vi under kursens 11 dagar inhämtat, synas oss förvånansvärt stora. — Till Sveriges Folkskolläraryrkesförbund och Sveriges Folkskolläraryrkesförbund såsom anordnare av kursen vilja vi nu rikta ett varmt tack för det tillfälle, som här beretts oss att inhämta elementerna och en icke obetydlig talfärdighet i

ett nytt språk, varförutom vi fått lära känna ett grammatiskt system så beundransvärt, att det bör kunna vara till ovärderlig hjälp även vid uppklärandet av andra språks grammatik. — Till vårt tack knyter sig en förhoppning om att liknande kurser må anordnas även under kommande år.»

Dessa kurser voro anordnade helt på deltagarnas bekostnad, ehuru i något fall deltagare erhöi bidrag från kommunen såsom hjälp för bestridande av de med deltagandet i kursen förenade kostnaderna. Det borde dock icke vara orimligt att ifrågasätta att staten genom ett anslag understödde dylika kurser. Av statsmakterna understödda eller helt och hållet bekostade kurser i esperanto för lärare finnas redan i andra länder.

Styrelserna för Sveriges Folkskolläraryörbund och Sveriges Folkskollärrindeförbund hava förklarar sig villiga att — under förutsättning av statligt bidrag — även under innevarande års sommar anordna kurser för lärare efter i huvudsak samma plan som de under föregående år avhållna. För ändamålet behöves dock ett statsbidrag av 4,600 kronor.

Kurserna avses att anordnas i Stockholm med hr Andreo Cseh som lärare. Det förutsattes att två kurser om vardera 10 å 11 dagar, med två lektioner om vardera två dubbel timmar varje dag, samt med 25 deltagare i varje kurs, skola anordnas. Lokal för kurserna skall avgiftsfritt erhållas i någon av undervisningsväsendet disponerade lokaler.

Statsbidraget har därför beräknats skola användas på följande sätt.	
Bidrag till resekostnaderna för 50 deltagare	kronor 500: —
Dagtraktamenten å kronor 6:—	» 3,000: —
Ersättning till lärare med kronor 10:— pr lektionstimme	» 800: —
» » kursledaren	» 100: —
Arbetsmateriel, postporto etc.	» 200: —
	<hr/>
	Summa kronor 4,600: —

Utskottet finner de ifrågasatta kurserna vara värda understöd av staten. Utskottet anser emellertid, att deltagarna i denna kurs icke böra erhålla resekostnadsersättning eller stipendier till högre belopp än vad som tillämpas vid de genom skolöverstyrelsen anordnade fortbildningskurserna för lärare. Anslaget torde därför böra begränsas till 2,900 kronor. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare bestämmelser angående anslagets användning.

Utskottets
yttrande.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, i anledning av herr Wagnssons m. fl. och herr Erikssons i Stockholm m. fl. ovanberörda motioner (I: 82 och II: 134), för anordnande av kurser i esperanto för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 2,900 kronor att utgå enligt bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna gott meddela.

Stockholm den 19 april 1929.

På statsutskottets vägnar:
ANDERS ANDERSON.

Reservation

av herrar *Lindblad, Widell, Bergqvist, Dahl, Lundell, Andersson* i Eliantorp, *Wiklund, Olsson* i Blädinge, *Strindlund* och *Jönsson* i Revinge, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Då utskottet icke är övertygat om att anslag för det ändamål, som här är i fråga, kan medföra någon större praktisk nytta, får utskottet, som jämväl beaktat de konsekvenser, vartill ett bifall till motionärernas förslag kunde leda med hänsyn till eventuella liknande framställningar från förespråkare för andra konstspråk än esperanto, avstyrka motionerna.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Wagnssons m. fl. och herr Erikssons i Stockholm m. fl. ovanberörda motioner (I: 82 och II: 134) icke må av riksdagen bifallas.»
